

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimaj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 4 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.
 Za oznanila plačuje se od četristopne pett-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnštvo je v Franu Kraljanu hiši, „Gledališka stolba“. Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklame, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi Binkošnih praznikov izide prihodnj list v torek 26. maja 1885.

Volitve v Istri.

Vajeni bili smo dosedaj le tužnim srcem oziратi se preko sivih Karavank v starodavni Korotan, kajti vesti, od onukaj nam prihajajoče, bile so nevesele in marsikateri mnogobrojnih naših pesimistov in črnogledcev menil je že, da za slovenske Korošce nema več rešitve. V zadnji čas pa se je marsikaj predrugačilo, Korošci začeli so se zavedati in kdor skrbno opazuje volilno njih gibanje in odločno postopanje vskliknil bode z nami: „Se Koroška ni zgubljena!“

Jednako žalostnim pogledom zrli smo v soleno Istro, v „tužno“ Istro. Tužna bila je do sedaj, kljub vsej svojej naravnej lepoti, Slovan v njej bil je trpin, katerega sta brezozirno teptala in tlačila v ganljivem sporazumljenci Italijan in Karnijel. A kakor se po vsej Avstriji in še dalje pojavlja probujenje Slovanstva in odločen odpor proti šeststoletni germanizaciji, isto tako probudila se je tužna Istra in začela boj za svoj obstanek proti lakomnemu lahonstvu. Občudovati moramo istrske rodoljube, ki imajo le skromna sredstva na razpolaganje, a so s svojo jekleno energijo v razmerno kratki dobi že toliko dosegli. Nikake pravice nemamo več pomilovati brate nam Istrane, kajti odvrnili bi nam: „Žena miluj sebe in svoje otroke“, in to po vsej pravici, kajti dočim je pri nas na Kranjskem, kjer smo že mislili, da nemčursta več ni, še mogoče, da se ponuja kandidat à la dr. Wurzbach in ima baje že dve stotine glasov za sebe, bijejo naši rojaki v Istri združeni z brati Hrvati dva- in tridnevne volilne boje in zmagujejo skoro na vsej črti. Njim domoljubje ni prazna beseda, zategadelj pa tudi stope trdno in nepremakljivo, kakor skalovje divne njih domovine, zategadelj ne spreminja svojega prepričanja vsakih štiriindvajset ur, kar se to nekje drugej dogaja.

Pri zadnjih volitvah v deželni zbor kazali so se že plodonosni vspehi složnega delovanja mej Hrvati in Slovenci, pri sedanjih državnozborskih volitvah pa je volilno gibanje še intenzivne in povsed se kaže, da je narod probujen in odločen in da si korak za korakom zopet prisvaja lokavostjo in silo odvzeto mu ozemlje. Prvotne volitve vrše

se s toliko vztrajnostjo in točnostjo, da o povoljnem izidu niti dvomiti ni in da moramo poleg posamičnih rodoljubov s pristno hvaležnostjo priznavati velike zasluge, ki sta si jih glede Istre stekli politički društvi „Naša Sloga“ in „Edinost“.

Istrskega poluotoka vzhodna obal bila je že od nekdaj bolj narodna, vzgojila nam je mnogo rodoljubov in prvoroditeljev, sedaj pa se zaveda že tudi zahod in sodeč po volitvah volilnih mož v kmetskih občinah, z gotovostjo lahko sklepamo, da dobomo v 29. dan t. m. veselo vest, da sta voljena oba predlagana kandidata: za volilne okraje: Lošinj, Pazin in Volosko

dr. Dinko Vitezic, odvetnik v Krku;

za volilne okraje: Koper, Poreč in Pulj pa

Vekoslav Spinčić, c. kr. profesor v Kopru.

Pa tudi za mestno skupino obsezočo mesta: Kastav, Volosko, Lovrana, Moščenice, Pazin, Buzet, Pulj, Krk, Čres, Lošinj, Koper, Vodnjan itd. postavljen je kandidat v osobi

dra. Frana Mandiča, zdravnika v Trstu.

„Naša Sloga“ sicer sama pravi, da bode v sedanjih okolišinah teško prodreti s tem kandidatom pri volitvi v 2. dan junija, ali pokazati se hoče, da so Istrani pripravljeni na borbo in da bi tudi v mestni skupini nadvladali, ko bi se razmere nekoliko premenile.

In premenile se bodo razmere, premeniti se morajo, ker se bode izrečna volja narodova vendar morala v poštev jemati. Zatorej želimo bratom v Istri pri bodočih volitvah srečo junaško, da se vedno bolj približamo zlatemu gaslu:

„Istra Slovanom!“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. maja.

Baron Walterskirchen ni vsprejel kandidature za **državni zbor**, katero so mu bili ponudili Dunajski demokrati. S tem bi bil odstranjen strah levičarjev, ki jih je že nekaj dnij pretresal, ko bi demokrati ne nameravali vkljub odpovedi tega moža voliti. Sedaj je le še vprašanje, ali bode vsprejel ta mandat, ko bi bil voljen. — Predvčeraj bil je velik volilen shod za notranje mesto na Dunaji. Predstavilo se je šest kandidatov in sicer bivši poslanci dr. Kopp, dr. Weitfof in dr. Jaques, na dalje

In kar je res, je res: bil sem pri pravoslavnih maši in to ne samo pri jedini, temveč že pri treh ter pojdem jutri zopet! Če se ne bojite izobčenja, pojrite z menoj, gospod urednik, vsaj v duhu, da boste imeli barem pojem o pregaljivem utisu, ki ga napravi božja služba v staroslovanskem jeziku na nas — polatinjene Slovence! To, gospod urednik, se ne da opisati! Samo toliko Vam povem: Ko ugledate tiste belooblečene dečke, stoječe v dveh vrstah ondu pred zagrnenim uhodom v svetišče, s bliščimi svetinjami in gorečimi svečami v rokah; ko zaslišite njihovo jarno in zvonko petje, razlegajoče se v dolgem, razširjenem toku po cerkvi; ko se potem razgrne zastor pred žrtvenikom in se prikaže častitljivo svečenik z dolgo srebrno brado in z istotako srebrnimi, po ramah razsipanimi lasmi, pozdraveč vernike z Izveličarjevimi besedami: „Mir Vam!“ in mu ves zbor odvrne: „In tvojemu duhu!“ in ko se naposled razlije po svetišču širna reka vseh milozvočnih spevov in odgovov, zlasti pa tist ototen „Gospodin pomiluj!“ — gospod urednik, če Vam ondaj ne zaigrajo v očeh solze, niste vredni, da Vas je rodila slovenska mati! Nehoté Vam

pa novi kandidatje občinski svetnik Lederer, bivši kamorni svetnik Wrabetz in računski oficijal Russ. Prvih pet govorilo je v ultranemškem zmislu. Koliko je tu bilo pritoževanja, kako se nemški narod zatira in podobnih jeremijad, skoraj ni moč popisati. Ker pa podobne fraze čitamo vsak dan v levčarskih listih in se ponavljajo v vseh kandidatskih govorih levičarjev, jih ne bomo navajali. Pomenljivo je to, da so se nekateri kandidati izrekli, da se hočejo potegovati tudi za „malega moža“. Ta skrb je postal tudi neko znamenje časa. Skoro v vseh kandidatskih govorih jo letos čujemo. Pomagati (se veda le z besedami) delavcem je nekako moderno postal. Russ je pa v svojem govoru nekako zagovarjal vladno politiko. Priznati se pa mora, da je njegov govor bil jako nesrečen, niti najmanjšega utisa ni napravil. Zbrani volilci so se mu posmevali, dokler ni ostavil govornika odra. — Knez Alojzij Lichtenstein je te dni poročal svojim volilcem v Passailu o svojem delovanju. Navajal je posebno, koliko so se državne finančne razmere zboljšale pod sedanjo vlado. Volilci, katerih se je bilo precej zbral, bili so prav zadovoljni z njegovim poročilom, — Volilni odbor liberalnih veleposestnikov na Českem bode postavili svoje kandidate samo v Budečevškem, Hebskem in Liberškem volilnem okraju, v Chrudimskem in Praškem pa ne, ker tam nema niti najmanjšega upanja na zmago. — Tirolski konzervativci baje letos ne bode več postavili Zalingerja kandidatom, ker je skušal rušiti disciplino na levici. V okraju Landecku mislijo letos liberalci postaviti patru Greuterju protikandidatu. Dosedaj še nikdar neso liberalci kandidovali v tem volilnem okraju, a letos je izvoljem več liberalnih volilnih mož, zato hočejo poskusiti s svojim kandidatom, če tudi ni upanja, da bi zmagali. — Na Zgornjem Avstrijskem so volitve volilnih mož za konzervativce kaj dobro izpale. Voljenih je 1051 konzervativnih in samo 124 liberalnih volilnih mož.

V Galiciji bosta od sedaj le dve odvetniški zbornici, jedna za vzhodno Galicijo v Levovu in jedna za zapadno Galicijo v Krakovem. Przemiselska se bode združila z Levovsko, kakor so se že Kolomeška, Stanislavska in Zloczovska, Tarnovska se bode pa združila s Krakovsko.

Ker v Avstriji biva več prebivalcev **anglikske cerkve**, misli vlada prihodnjemu državnemu zboru predložiti zakon, da se ta cerkev zakonito pripozna.

Vnanje države.

Grke že dolgo hudo bode samostojnost, katero so po poslednjej vojni Bolgari pridobili v **Vzhodnji Rumeliji**. V tem, da se utrdi na Balkanu bolgarski živelj, vidijo zaviro velikogrškim težnjem. Zato pri vsakej priliki črnijo Bolgare pri Turkih. Vsled poslednjih nemirov v Plodivu obrnili

vsplava duh za tisoč let nazaj, v mračno minolost slovansko, ko sta nam sveta blagovestnika, Ciril in Metodij zapela prvo bogoslužno pesem v milem slovanskem jeziku in če pogledate zopet sivega starca pred altarjem, obhajajočega okrog sebe zbrane vernike, zdi se Vam, da ste se preselili nazaj v protvne, apostolske čase krščanstva . . .

Ko ste si napojili dušo s presladkimi spomini in z blaženimi čuvstvi, ogledujete si razne cerkvene oprave: slike, zastave in svetinje, s katerih Vam posvetno oko naposled zdrsne doli na ljudi in kot pristnemu katoličanu, seveda tja na — levo stran! Ali gospod urednik, tu se je opekel Vaš pregrešen pogled! Ondu ob steni v lesenih naslonjačih so Vam sami — bradati može; ženske, po katerih ste se Vi hoteli napasti „znatižljene“ oči, vidite, tiste so Vam lepo tam le zadaj, v posebnem, in to zadnjem predelu cerkve, ločene z varno ograjo od moških vernikov! Pravoslavna cerkev zmatra namreč ženske „nečistimi“ ter jim vsled tega zabranjuje pristop v sprednje cerkvene predele, kamor smejo le toliko, da poljubijo križ in dotične svetinje in kadar gredó k obhajilu. Gospod urednik! kaj bi pač porekle k

LISTEK.

Potopisne arabeske.

IV.

Gospod urednik! Ko sem Vam zadnjič poročil, da pojdem k pravoslavnemu maši, zatrepetale so izvestno krite vsem Vašim črezplaninskim mandarinom — od prevelečenega dra. Junija doli do poslednjega bogoslovskega uskoka v Kolodvorskih ulicah, češ: popravoslavil se nam bode tam doli mej srbskimi „razkolniki“. No, Vi, gospod urednik, ki ste blizu tiste Indije-Komandije na obrežji modrozeleni Soče, ali da se izrazim strokovnjaški-učenjaški: „onstran tarnovanskega (sic!) gozda“, pozej jim, cepidlaškim Vašim mandarinom namreč, da lisjak sicer spreminja dlako, kože pa ne! Sicer pa, kakor veste, spadam k onim vernikom, kateri, v zmislu Kriščevih besed, izgovorjenih tam ob Samarijskem vodnjaku, ne časte Boga ni v Jeruzalemu niti na hribu Garicim, temveč v duhu! Vendar, kot profan potnik, ravnam se po apostolovem izreku: „Poskusite vse . . .

so se do Turčije, da naj v Plodiv pošlje svoje vojske, da bodo varovali tamošnje Grke. S tem hočejo le spodbuditi samoupravo Vzhodne Rumelije in tako škodovati bolgarskemu narodu.

V italijanskem ministerstvu vladajo neki huda nasprotja zaradi vnanje politike. Vojni minister Ricotti in minister vnanjih zadev Mancini sta za energično postopanje ob Rudečem morji, Depretis zmatra to ekspedicija za veliko politično zmoto. Zaradi tega nasprotja bosta odstopila Mancini in Ricotti, kakor se govorji.

Predvčeraj otvorila se je grška zbornica. Kraljevi prestolni govor omenja, da so razmere Grške z vsemi državami dobre, da je Grška potrebna miru in da tedaj želi status quo v orientu.

Ko je pruski minister Puttkamer, tako surovo odgovoril na interpelacijo zaradi iztiranja priseljenih poljakov iz pruske države, so že mnogi se bali, da ne bi Rusija odgovorila na ta iztiranje s tem, da bi tam naseljene Nemce pognala domu. Tega dosedaj še Rusija ni storila. Nek veljavni ruski list pa že zahteva, da naj vlada po diplomatskem potu zahteva pojasnila, zakaj so se iztirali Poljaki. Motivacija, da se to godi v interesu nemške kulture in nemštva se ne more zmatrati za resno, misli omenjeni list.

Malo izvem, kaj se godi v Sudanu, in še to ni zanesljivo. Sedaj se po Kajiri govorji, kakor se od tam raznim listom poroča, da se Mahdijeve čete zasele Dongolsko pokrajino.

Dopisi.

Z Jesenice na Gorenjskem 19. maja.
[Izv. dop.] V nedeljo 17. t. m. bila je na Jesenicah slavnost, katera bode vsakemu tukajšnjemu občanu getovo v vednem spominu ostala. Predstojnik tukajšnjega rudokopa gosp. M. Robič bil je namreč odlikovan s srebernim križem za zasluge; njemu v čast se je vršila slovesnost, pri kateri se je mogel vsak prepričati, kako priljubljen je ta mož vsem njemu podložnim, kakor tudi pri svojih soseščinah. Gospod Robič deluje pri tukajšnjem rudokopu že blizu 50 let, pri tem vspešnem in trudopolnem delovanju je moral marsikatero nezgodo prestati. Kot neomahljiv narodnjak je on vzgled občanom. Jako močno je on vplival na omiko svojih soobčanov in še vedno marsikateremu z dobrim svetom pomaga. Mož je v resnici zaslužen — to spoznava celo občina — in cesar sam. Ob 11. uri zjutraj pripel je c. kr. okrajni glavar gosp. J. Dralka odlikovanec s primernim slovenskim govorom sreberni križec s krono. Udeležile so se te slavnosti najodličnejše osebe naše občine, gosp. uradniki kranj. obrtniške družbe, in na stotine drugih ljudij, mej temi čez 200 ruderjev. Ob 12. uri bil je obed, h kateremu je bilo veliko število gospode povabljeni. Gosp. Robič pogostil je tudi vseh 200 ruderjev. Po obedu bila je ljudska veselica, katere se je udeležilo skoraj vse naše prebivalstvo. Pevci Jeseniški pod vodstvom pevovodje g. Majerja prepevali so tako izvrstno, da se jih ni moglo dovolj prehvaliti. Ko je popoludne tudi gosp. deželni glavar grof Thurn počastil slovesnost, prikipele je radost k vrhuncu. Slava in živio-klicev ni bilo konca. Gosp. grof ogorril je v prelepem slovenskem govoru navzočne, ter izražal veselje na lepi slavnosti. Ogledal si je potem z gosp. J. Dralko tudi solo, ter do večernega vlaka bival mej njami. Ta dan ostal bode v vednem spominu naroda.

jednakej uredbi naše nečimerne katoličanke, ki se ponašajo svojim „zvoncem“ ne samo doma, za garnitami, v salonu in na šetališčih, temveč tudi v istem božjem svetišču? Čemu neki bi se lepotičile in vadile v raznih umetnostih vsemogočne koketarije ves božji teden, če bi se v nedeljo v cerkvi ne smeleti postaviti na ugodno mesto, da jih vidi in občuduje ves moški svet? No, vidite, to je dobro: vsaj se nam ne treba bati, da bi se nam popravoslavile! . . .

Iz tega razvidite torej, da so pravoslavni glede „večnega ženstva“, pred katerim mi toli ponizno „babničarimo“, še precej staroveških nazorov, kakor so tudi v glasbenem obziru še vedno prekonservativni! Le pomislite: še orgelj Vam nemajo, vsled česar ne poznaajo niti vzveličevalnega upliva tistega modernega — Cecilianstva, da ne govorim o našem Wittizmu! . . .

Ali, kakor ste čuli: peti Vam pa le znajo vrli bratje Srbi! Se ve da, ne tako umetno (?) kakor mi! Ali kar se dostaje narodnih njihovih pesni, to se pa mi že moramo skriti! Oj, da bi slišali to srbsko narodno petje! Tu Vam sedijo v širnem

Slavni volilci

volilnih okrajev: Gornje-Radgonskega, Ljutomerškega, Ormoškega, Sv. Lenartskega, Ptujškega, Šmarijskega, Rogaškega

Dne 2. junija nastopite volitvišče, kjer si izberete državnega poslanca, česar največa dolžnost bode moški braniti in zagovarjati pravice slovenskega naroda; odbijati krivice, katere nam delajo nasprotniki; odpravljati stare krivde, katere tlacijo Slovence; potezati se za boljše gospodarske razmere. —

Prestolni govor od meseca oktobra 1879 je slovensko obečal, ka bode vlada jednak skrb imela za duševne in gmotne koristi vseh narodov v cesarstvini; ka Avstrija bodi branik za pravice svojih narodov in dežel, stalno torisce prava in prave slobode. Njegova prevzetenost gosp. ministerski predsednik rekel je dne 15. februarja 1882 v zboru: „Avstrija je zjedinci za vse narodnosti, katere jednako opravičene živijo pod avstrijskim žezлом, zjedinci, kjer morejo tudi uživati svoje pravice.“ Državni osnovni zakon od dne 21. decembra 1867 pravi v členu XIX.: „Vsi narodi v državi so jednakopravni in vsak narod ima neurazljivo pravo na varovanje in gojitev svoje narodnosti in jezika. Ravnopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju priznava se od države“. Svitli cesar račil je povedati v sklepnu govoru državnega zboru dne 22. aprila 1885. leta: „Ka z jednakopravni ljubezni obrača svojo cesarsko skrb na blagost domovine in na blagostanje svojih narodov.“

K tem po zakonu jednakopravni narodom v obširnem kolotači avstrijske cesarstvina pristevajo se tudi Slovenci — živeči na južnem Štajerskem, južnem Koroškem, na Kranjskem, v Primorju (in na Prekmurskem, sicer pod ogersko krono, pa ipak pod istim vladarjem); po takem ido jim tudi jednakopravni pravice, zagotovljene v postavi, kakor drugim avstrijskim narodom, saj tudi razmerno jednakaka državljanška bremena nosijo, to je po jednakopravni meri prikrojene dače plačujejo in dajejo jednakopravni ali še razmerno več število hrabrih vojakov. Ali da bi Slovenci imeli jednakopravni pravice z drugimi avstrijskimi narodi, to se dosle še ni godilo kljubici navedenim zagotovilom, za to bode pravih slovenskih državnih poslavcev sveta dolžnost, visoko c. kr. vlado, katero so Slovenci šest let odločeno podpirali, po vsej moči na to nagibati, da političnih, narodnih in gmotnih blaginj ne bode več kratila Slovencem, kateri so že mnogokrat prosili in zahtevali po svojih zastopnikih zvršitev danih zakonov, pa do dnevnega dne z malim in neznačnim vsphemom. Štajerski Slovenci še skoro nič ne čutijo blagoslova novih ustavnih postav, starim krvicam še ni konca, nego vedno se dalje vršijo v šoli, uradu in javnem življenju. Državni zbor je sklenil za vse Slovensko v gimnazijah slovenske vzporednice, to je za slovenske učence oddelke s slovenskim poučnim jezikom v spodnjih razredih; na učiteljiščih poučevanje v naščini, pa dotedenje ministerstvo ničesar ni storilo, vse ide po starem kopitu in k vsem drugim nepočastnostim uriva se še nemško šolsko društvo z nemškim poučnim jezikom med čisto slovensko ljudstvo, kar se sevsema križa z državnimi osnovnimi zakoni, nasprotuje detovodnim in ukoslovnim pravilom, žali zdrav razum in mrzko v oči bije pravčnosti, kar vse meri ne na omiku in pametni ter naravni razvitek našega naroda, nego jedino na to, da bi nas ponemčili, ter potem z nami svojevoljno, kot s svojimi podvrženci gospodovali, česar nijeden Slovenec zdrave pameti in poštenega srca ne more in ne sme odobravati, nego na vse kriplje in po vseh postavnih pomočnih temu se upirati in braniti. Takisto treba je brezobjektno pobijati ošabni nemškutarski nazor, kateri na to ide, ka bi samo nekateri narodi v državi bili odbrani in jednakopravni, drugi pa ponižani in skoro brezpravni, to je, ka bi nekateri narodi imeli večje, drugi pa manjše

pravice, dokler razmerno jednakopravni plačujemo z drugimi narodi, mora se tudi nam priznati v postavi zagotovljena pravica.

Trkali smo pri vladu, naj se ustanovi oddelek c. kr. namestništva, kateri bi uradoval za Slovence slovenski, pa odnikod primerne zveke; c. kr. deželno šolsko svetovalstvo, v katero je sedanja vlada imenovala same Slovence, nikakor ne odgovarja pravčnim zahtevam slovenskega naroda v šolskih stvareh, ker oskrbeva Slovence z nemškimi deželnimi in nemškutarskimi okrajnimi nadzorniki, slovenske vloge rešuje nemški, pošilja nam nemške ravnatelje in profesorje, slovenske parivje na Nemško, nemči po viših razredih osnovne šole, na učiteljišči v Mariboru in na gimnaziji v Ptuju ne vošči nam niti izprašanega učitelja za slovensko jezikovno stroko. Deželni zbor in odbor v Gradci ne postopata z nami Slovenci prizorno, in v tem odboru ni nijednega Slovence, akoprem je nas Slovencev 467.000 in Nemcev 785.000, dasi Slovenci dajajo 10.000 in Nemci 12.500 vojaških novincev, čeravno Slovenci prinašajo znatne zneske k olepišavi mesta Gradca in plačujejo za razne nemške zavode, pravice pa nam nikakšne v Gradci ne priznavajo. Kaj si hočemo v toliko nepravilnih okolnostih druga, nego na to delati po deželnih in državnih poslavcih, da se nam Slovencem prizna popolna pravčnost, kateri je za porok državna osnovna postava; ako pa ni v Gradci in pri vladu za nas pravice, zahtevali budem zjedinenje vseh Slovencev v jedno upravno celoto — Slovensko.

Glede na navedene prikazui in podatke dolžnost je slovenskega državnega poslanca za to se trudit in skrbeti, da se naše šolske, politične in gospodarske razmere uredijo na naslednji način:

Osnovne ali ljudske šole morajo biti na Slovenskem slovenske, kakor so na Hrvatskem hrvatske, na Nemškem nemške, na Madjarskem madjarske; ako pa je učenec dovoljno izuren v propisanih predmetih, na željo roditeljev more se v posebnih urah v viših razredih učiti drugi deželni jezik z narodnim poučnim jezikom, vendar nikdar na kvar postavno obveznih predmetov. Za nemščino oziroma laščino, odločene so po pravem srednje šole, namreč gimnaziji in realke, katere je treba tako urediti, da bode vsak učenec, dovršivši gimnazij ali realko na Slovenskem, popolnem zmožen slovenščine in nemščine, kar mu jako zlekšča bodoče pozvanje glede na potrebnost jezikovnega znanja. — Vsi učitelji, profesorji in ravnatelji na Slovenskem dolžni so znati v besedi in pismu pravilno slovenski. Kdor pri nas in med nami ni jedrno zmožen našega lepega jezika, naj ne je od naših krvavih žuljev vsak danega kruha! Srečen pot!

Učiteljišče v Mariboru budi za slovenski Štajerski Slovensko, a nemščina v njem kot obvezni predmet; vsaj je državni zbor že v aprilu 1880. leta sklenil, da bode v tem zavodu poučni jezik slovenski, na kolikor pripisajo pomočna učila. Lani mesec marca bilo je visoko c. kr. ministerstvo za nauk in bogocastje v državnem zboru spet na to opozorjeno, pa dosle zastonj.

Za slovenske pravnike naj se osnuje na Graškem vseučilišči, katero je ustanovnik Karol dne 1. januarja 1585 odločil tudi za pokrajine raznih narodov in jezikov, stolice, da se bode ondi slovenski razlagal: občni državljanški zakonik; pravdnih in nepravdnih postopnik; kazenski zakonik, kazenski postopnik; trgovinsko in meniško pravo, za kar je svitli cesar s previšnjim sklepom od dne 29. julija 1870 bil ministru Hohenwartu ukazal postaviti v državni proračun 3600 gld., pa liberalna večina državnega zboru jih ni dovolila. Kako bi naj uradniki slovenski uradovali, ako se neso učili? — Sicer razkladali so se že od 1850—1853 pravniški predmeti v slovenskem jeziku, pa nepovoljne politične razmere temu so pristrigle nadaljevanje.

Dalje v prilogi.

krogu starci, bradati možje, mej njimi obligatni „guslar“, kateri jim preludira in vodi napev, ter prepevajo one milo-tožeče svoje pesni, ki so očarale ves evropski svet! Ti otožni, mehki napevi, hrepeneči in na široko raztegnjeni, kakor širna ravan, na kateri se porajajo, — to je treba slišati, opisati se Vam to ne da!

In pesni same, njih vsebina — tu ni nikjer tistih abstraktnih, nadzemskih podob in primerov, s katerimi nam moderni pesniki na milimetre prodajo svoje dozdevne osobne bolečnice, temveč vse je naravno, realno, iz življenja zajeto! Preprost pastir ne išče vam metafrov za opisanje svoje „drage“ po vseh mitologijskih imenikih, nego pri podablja jo z jagnetom, z golobico, grlico; njeni lasje so mu kot zlata pšenica, lice milo kot svetli mesec, oči jasne kot sinje nebo in pogled bliščec kot jarko nebo . . . In zopet ona v dekliških svojih pesmih, kako ga milo nagovarja, kliče in vabi z vsemi laskavimi priimki, vzetimi iz bližnje okolice — vse toli nežno, čisto in naravno-najivno, brez vsake afektacije in nečimernosti! Da! tu sem v ta preprosti pastirski svet naj bi prišli naši pesniki

poslušat pristen glas srca, tu naj bi se napili žive vrelčine narodnega duha slovenskega, ki nam je že davno usahnil tam gori v pustem pesku, s katerim so preplavili našo domovino tuji pritoki! Zlasti one divne junaške pesmi, zveneče kot silni veter po širokem polju — kako Vam to razširi srce in razplameni okó! . . .

Pa so Vam to tudi ljudje! Možje visokega telesa, širokih prs, zaruvevalega, bronastobojnega obraza, črnih las in obrvij ter živoiskrenih oči; ženske pa vikostasne in brdke, s podolgastim, ovalno ukrojenim obličjem, katero jim pletajo bujni rujavi lasje in oči — toli mile in ljubezni polne, da Vas njihov pogled prešine s slastnimi čuvstvi in slutnjami . . . No, ne bojte se, gospod urednik: v naših letih smo že za vetrom!

Kakor sem opazil v teh par dneh, tudi v govoru so Srbi manj abstraktni, nego li mi modernizirani Slovenci!

Če na pr. mi katerega vržemo „vun“, „bacijo“ ga Srbi „na polje“ in kjer je nam potreben „dobr tek“, želijo Vam Srbi „prijetan rúčak“! Sploh jih je veselje poslušati, kako Vam govorite nežno in

Deželno šolsko svetovalstvo v Gradiške prek in prek nemško in nam Slovencem navpič nasprotne naj se preinači, a kar še bolje želimo, preseli za Slovence na spodnje Štajersko kot oddelek tako, da bode Slovencem pravično. Šolski nadzorniki Slovencem protivni naj se odstranijo; isto zgodi se z načelniki okrajnih šolskih svetov našemu napredku sovražnimi, a nemškutarstvu prijaznimi.

Vsi uradniki na Slovenskem kruhu trošči morajo znati slovenski v besedi in pismu, in z vsemi slovenskimi občinami uradovati slovenski, saj nam je minister Taaffe dne 4. februarja lani obečal, nujednega uradnika ne več namestiti na Slovenskem, kateri ne zna popolnem našega jezika.

Spodnje Štajersko, ker Gradec je Slovencem mačeha, naj dobi poseben oddelek namestniški na Štajerskem Slovenskem, ali kar še iskrenejše želimo, naj se združijo vsi Slovenci v jedno upravno celoto — Slovensko.

Slovenski državni poslanci na ležeče pridobjenje svojih pravičnih zahtev naj se tesnejše združijo s slovenskimi poslanci dalmatinskim.

Treba je delati na to, da se postava dovoljujoča družini in skrajnim ubožcem ženiti se tako spremeni, da bode takih ljudi ženitev umno omejena.

V gospodarstvenem oziru naj bi itak država nekaj storila, da se uredi deroča Drava na slovenskem Štajerji, kakor se urejuje na Koroškem, ali Mura na nemškem Štajerji; da se uresniči železnica, katera bode tekla od Radgona nad Ljutomerom v Ormož; da se cena soli znatno zniža. Mitninsko zvezo s prusko nemško državo odbijamo, in truditi bode se treba, da se visoka mitnina ali dača naloži na vnanja vina, posebno madjarska, vsaj inače Spodnji Štajer prepade s svojimi vinski pridelki. Dača naj se na polji ne terjajo pred dovršeno mlativo in po vinskih goricah ne pred dokončanim branjem. Kmetske dome je treba tako urediti, da se ne bodo smeli prodajati, posestva zdržema ležeča ne kosati, niti preveč zadolževati ali zbog nekoliko dolžnih goldinarjev prodajati. Veliki kapitali naj se bolje obdačijo in borzni davek naj se uvede.

Občinskim predstojnikom naj se odvzame preobilno mnogopisje, in dopisi od vseh uradov naj se jim pošljajo v slovenskej besedi.

Tek toček zvršitev hočem zagovarjati po svojej zmožnosti in sposobnosti, in še drugih, kateri mi naznajo častiti volilci ustno ali pismeno. Vse za blagost in srečo vseh Slovencev, na korist lepe naše domovine slovenske!

Priporoča se Vašej prijaznosti in naklonjenosti

Božidar Rajč,
župnik in deželni poslanec.

Velečastiti volilci!

Dvajset let je že, kar delujem v javnem življenji, štiri in trideset let, kar po opravilih občujem s svojimi semeščani, in priznati moram, da večjega spoštovanja in zaupanja si ne bi bil mogel pridobiti, kakor da sem bil pred šestim letom od Vas izvoljen državno-zborskim poslancem. Zaupanja, katero ste mi takrat izkazali, mislim da po svoji delavnosti v državnem zboru nisem zgubil.

Vedé, da se pri volitvi sme le tisti kandidat nadejati zmage, o katerem so volilci prepričani, da je poštenega zasebnega značaja, kojega dobre ali slabe lastnosti navadno odsevajo tudi v javnem življenji, usojam si opominati na svoje dolgoletne, mnogostranske opravilne zveze z meščani dolenskih mest, po katerih bi utegnil le malokaterim izmed Vas popolnoma neznan biti.

V Ljubljani rojen sem vse svoje življenje preživel na Dolenskem, ker sem kot nezavisen posestnik zemljišča in raznih obrtnik z meščani in kmeti zvesto se udeleževal sreče in nesreče, in so mi torej precej dobro znane potrebe in želje dolenskih mest. Imam li še druga svojstva, katera

nehko! In kak prijeten naglas jim rabi! Da čujete samo jeden primer: „Dobar večer!“

Tudi z istim glagolom so Vam bolje znani, nego mi „filološki narod“, dočim Vam na pr. kak afektiran ljubljanski gizdal ponuja svoj „poklon“, priporoča se Vam pristen Srbin s „klanjam se!“

Kar se tiče njih narodne noše, običajev in šeg — o tem se bodeva pogovorila pozneje, ko si budem vse te reči ogledal nekoliko natančneje; isto tako Vam budem pozneje naštel razna njih narodna jedila, od „kisele čorbe“ in s trsovim perjem ovite „sarme“ do maslove „pogačice“, da si nesem baš tolik veščak v — žganjesclovji, kakor kak na Dunaj potuječ Vaš „Poljski“ kobiličar.

Ali zdaj se mi mudi naprej! Čili konji že razgečejo pred hišo: torej hajdi na „kola“. Še jedenkrat mi seže v roko moj „goso Gjoka“ in konji zvihrajo v širno polje, da se kar kadi. Gospod urednik! tu se nekoliko drugače vozari, nego li tam po tesnih ulicah Ljubljanskih! Če so Vam jetra otrpelna, pol dneva take vožnje mora Vam stresti ž njih ves žolč, — in če ste i tri leta čitali „Ljubljanski List“! Ali to Vam pa povem: če Vam duša ni dobro priračena, ne hodite sem doli, kajti tu ste

se smelo tirjajo od kandidata kot zastopnika razumega mestnega prebivalstva, ne morem sam sediti, tudi se ne bi spodbilo, da bi sam svoje mnenje o tem izrekel.

Pač pa morejo oni, ki so se z mano vred skozi šest let borili in poganjali za nравnoverško odgojo mladine, za narodno ravno-pravnost in za gmotne koristi moje ožje domovine Kranjske, merodajno sodbo storiti, in ne motim se, če rečem, da bode sodba mojih kolegov v preteklem državnem zboru se glasila, da sem znal si pridobiti pohvalo svojih političnih priateljev in spoštovanje svojih političnih nasprotnikov.

Ne stopim pred Vas z brezstevilnimi obljubami, kajih izpeljava je le premnogokrat od vseh drugih činiteljev, kakor od dobre volje in zmožnosti posamičnega poslanca zavisna.

Dovoljeno mi naj bo samo izreči svoje mnenje o dolenski železnici, katera je, odkar sem jo s svojim govorom v državnem zboru iz dolzega spanja zopet zdramil, v vsakem volilnem programu najimenitniša točka.

Tudi še zdaj ne odjenjam od svoje v državnem zboru zastopane misli, da je le tedaj upanje, da se dolenska železnica dožene, ako se bode kot državna železnica, kot del evropskega železnocestnega omrežja, za zdaj vsaj gradi do bregov reke Kolpe.

Samo po sebi je razumljivo, da se bom potezal za to, da se državne in deželne ceste na potrebam primeren način umno preloži in dopolnijo, nikdar pa se ne bom zadovoljeval, da bi se s par tisočimi goldinarji, kateri se nam za neskladno in nepremisljeno preložitev nekaterih gričev ponujajo, gradenje železne ceste odkupilo, od katerega zavisi vsled njegove nepreračunljive narodno-gospodarske, finančialne in strategične važnosti sreča in nesreča Kranjske, morda celega cesarstva.

V tem zmislu budem ves svoj trud in vso svojo moč zastavljal.

Ko sem bil pred šestimi leti iz Vaših rok prevzel mandat, obljubil sem, da ga Vam bom čl-stega in brez madeža zopet nazaj dal: s tem to storim, in ako uvidite, da sem svojo obljubo spolnil, prosim Vas iz nova za Vaše zaupanje in za Vaše glasove pri prihodnjem državn-zborski volitvi: jaz ne budem nikdar pozabil, da ostanem, kar sem dozdaj bil, zvest sin svoje slovenske domovine.

V Novem mestu, dné 21. maja 1885.

Marekheri.

Domače stvari.

(O volilnem gibanji.) Na Koroškem gre izvrstno. Slovenci zmagali so v Bekštanji, Ti-njah, Prevaljah, Libeličah, Šmarjeti, Svečah, Libušah, Vovbrah, Kotljah in Žabnici. Priborili so si Slovenji Šmihel in Kotmaro vas. Veliko je upanja, da bosta izvoljena Pino in Einšpieler. Kakor po drugod, je tudi na Koroškem udeležba pri prvotnih volitvah velikanska. V Prevaljah glasovalo je 229 volilcev. — Posebno oveselila nas je današnja brzjavka, da je kandidatom postavljen dr. Gerčar, sodnik v Mariboru. To je izredno srečna misel in pri sedanjih razmerah je ta gospod jedini kandidat, ki utegne prodreti. — Kot posebnost nam je javiti, da so nekje na Notranjskem za volilnega moža izbrali si — eksekutorja. — Zaradi preobilnega građiva neso mogli danes vsi dopisi na vrsto.

(O volilnem gibanji.) Občina okolica Šmarijska na Štajerskem izvolila dné 20. t. m. sedem volilnih mož. Vsijo na rod-

v nevarnosti, da jo izgubite po teh brezdanjih cestah, zlasti ob deževji!

V naglem diru smo švigali po širnem polju proti jugu.

Čez kake polu ure od Bečkeraka dospeli smo v Ečka, veliko vas s širokimi ulicami, katerim ne vidite ne konca ne kraja. Ondu ima knez Egon Maks Lamoral Thurn-Taxis svoje vlastelinstvo, velikansko pivovarno in razna druga ekonomiška podjetja. Da je brat tega kneza bil oženjen s princešnjo Heleno, sestro naše cesarice, Vam je znano; ali najbrže ste že pozabili, da je prednik tega kneza, Franjo pl. Thurn-Taxis v XVI. veku prvi sprožil idejo o našem poštarstvu, in da je sin tega, Ivan v l. 1516. za cesarja Maksimilijana ustanovil prvi poštni promet med Dunajem in Bruselom. . . Vendar, hajdimo dalje!

Za Ečko smo se prepeljali skoz svetlo, isto tako prostrano selo Perlas in odondon ob Begi tja na ravno Tisino obrežje v lično mestecu Titl.

Ker je baš priplaval parnik sem doli po Tisi, kupil sem vožnji list ter se peljal po Tisi navzdol na svetlo planoto širnega Dunava, s katerim se Tisa združi ondu pri Starem Slankamnu. Veličastno je plaval dični parobrod po srebrnem Dunavskem

njaki. Imena: Grobelšek Josip, Turk Jakob, Stumbergar Ant., Romih Ant., Šket Janez, Manzini Ant., Stoklas Tomaž. „Nasprotna“ stranka izpuhela ko kafra.

— (Volilni oklic veleposestnikov kranjskih) dobili smo stoprv ob $\frac{1}{2}$. uri populudne, torej za danes prekasno.

— (Nepoklican, a tudi ne c. kr. nadzornik) prišel je v sredo po noči v prvi in drugi razred I. mestne šole v poslopji stare stražnice uradne spise si nekoliko ogledat. Odprl je v obeh sobah miznici ter vse preobrnjal in premetal. Da pa zastonj ni prišel, vzel je seboj več zvezkov iz knjižnice obrtniške pripravljalne šole; akoravno so bile knjige prav poučljive vsebine in nikdar ne od ministerstva za knjižnice prepovedane. Zdaj je bil na stražnici že v drugi v dveh letih tak gost, ter je vsakokrat kaj odnesel.

— (Občni zbor delavskega invalidnega društva) vršil se je pretečeni teden v načeločnosti mnogih društvenikov. Načelnik g. Bonač zahvaljevale se za mnogo udeležbo, razlagal pomen in delovanje društva, katero je jako uspešno delovalo. Računovodja in zapisnikar g. Grilec prebral je računski sklep za pretečeno društveno leto, iz katerega se razvidi, da je imelo društvo 550 gld. 20 kr. dohodka, 534 gld. 55 kr. pa stroškov in da je ostalo premoženja 2358 gld. 50 kr., katero je v kranjski hranilnici naloženo. Za pregledovalni odsek poročal je g. Delakorda in naznani, da so društvena blagajnica in društvene knjige popolnem v redu. Kranjska hranilnica je i to leto podarila društvu 100 gld., za kar se izreka presrčna zahvala. V odboru sa bili izvoljeni gg.: Bonač, načelnik; Kovačič, namestnik; Šusteršič, blagajnik; Grilec, zapisnikar in računovodja; za odbornike gg.: Tavčar, Žgank in Gertnar. Za pregledovalca računov gg. Majer in Delakorda.

— (Svet se je podirati začel) na Cesarja Josipa trgu pri pritličnem poslopji, kjer so nastanjene naše perice iz Bizovika itd. Podrla se je za poslopjem skarpa in udrla skozi zid v perisko poslopje, kjer k sreči ni bilo v ta dan peric in peričnikov.

— (Blazen človek) postavl se je včeraj zjutraj blizu Zagorja na železniški tir in ni se hotel umakniti, da si mu je kurirni vlak neprestanim žvižganjem naznani pretečo nevarnost. Ustavili so vlak, blaznega, 28 letnega kmetskega fanta prijeli, odpeljali v Ljubljano ter izročili policiji. Ko so ga zaslišavali, ni hotel odgovarjati, da se niti ne ve, kdo da je. Zdravniki določili so, da se odda v blaznicu.

— (Vabilo) k slovesnosti blagoslovljenja nove zastave katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Šent Vidu nad Ljubljano v nedeljo dne 31. maja 1885. Spored: 1. Sprejem Ljubljanskega katoliškega društva rokodelskih pomočnikov ob 9. uri dopoludne. 2. Zbirališče obeh društev in narodne Čitalnice Šent Vidske v društvenih prostorih točno ob pol 10. uri. 3. Izvod zbranih društev ob $\frac{1}{4}$ 10 v farno cerkev. 4. Ob 10. uri slovesni uhod prevzv. knezoškofa gospoda Jakoba Misije v farno cerkev. 5. Slovesna služba božja. a) Nagovor premilostnega gospoda knezoškofa. b) Slovesna velika sv. maša. c) Blagoslovljenje nove društvene zastave po premilostnem gospodu knezoškofu. d) Odhod premilost-

zrcali, mej raznimi, bujno obraščenimi otoki. Desna njegova obal je strma, po raznih pritokih razvana, dočim se na levi strani razprostira širna ravan z brezkončnimi njivami in pašniki, po katerih so bile raztresene ogromne črede konj. Plovba po tej mogočni reki je vrlo lepa, prijetna in romantična: na ladiji vsakovosten komfort in okolica nepopisno slikovita! In kako se Vam razširja srce, ko se pomicete vedno bliže in bliže srbski gori Avali, katera se Vam vsled rekinih ovinkov, premiče pred pogledom zdaj na desno, zdaj na levo: naposled Vam zablišči naproti doli na sinjem hribu z večerno zorjo obliito zidovje — Belega grada...

V kratkem teku priplava parnik k desnemu Dunavskemu obrežju, s katerega Vas pozdravljajo vitki zvoniki mesta Zemuna.

S polnim srcem sem skočil na kopno in sprejaha se po ravni obrežji, zavzet zrl tja preko Donava: Najrajši bi se bil kar naravnost pripeljal, ko bi ne bilo prepozno.

Počakajmo torej do — jutri! Da! jutri! Vi, gospod urednik, ste namenjeni v divno Soško dolino, jaz pa v — Belograd! Torej, sretan put!

V Zemunu. Prostoslav Kretanov.

nega gospoda knezoškota. 6. Izvod iz cerkve vseh društev v gostilno „pri Kraljiči“. 7. Pozdrav gostov po prečst. gospodu predsedniku domačega rokodelskega društva. 8. Zabijanje željev v novo blagoslovljeno društveno zastavo. 9. Skupni obed. 10. Udeležitev vseh društev z zastavami slovesnega sklepa Šmarnic v farni cerkvi ob pol 4. uri. 11. Odvod društev z zastavami po vasi mej spremjevanjem vojaške godbe. 12. Skupno fotografovanje domačega društva. 13. Prosta zabava 14. Tombola ob 6. uri. Mej posamičnimi točkami svira godba domačega pešpolka št. 17. K tej slavnosti uljudno vabi predstojništvo.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Celje 23. maja. Narodni volilni odbor proglasil je dr. Gerčerja, okrajnega sodnika v Mariboru kot kandidata za državnozborsko mestno skupino Celjsko.

Pazin 22. maja. Izbornici narodni u Pazinu 492, nasprotnici 42.

London 23. maja. Kakor piše „Standard“, je glavna ovira anglo-ruski spravi, zahtevanje Angležev, da se sklene definitivna pogodba, po katerej bi obe vladi določeno afgansko mejo pripoznali kot neprestopno ograjo. Rusija zahteva Zulfikar in Merušak zase, angleška vlada pa bi rada dosegla, da bi bil Afganistan izven področja ruskih operacij.

Pariz 23. maja. Victor Hugoovo truplo bode tri dni pod slavolokom „Arc de triomphe“ razpostavljen. Dan pogreba bode narodni žalni dan.

Pariz 22. maja. Victor Hugo danes umrl. Senat ustavil je v znamenje sožaljenja sejo. Victor Hugo bode na državne stroške pokopan.

Poslano.

Odprto pismo častitim volilcem II. volilne skupine dolenskih kmečkih občin.

O povodu sedanjih volitev za državni zbor sem se Vam, častiti volilci, za kandidata ponudil, ker ne je iz jedne strani iskreno domoljubje vleklo iz ptujine nazaj na domača tlà, z druge strani pa se mi je obnovil prijazen spomin na obče Vaše zaupanje, s kojim ste se bili že leta 1879. moje kandidature poprijeli, in kojo sem bil takrat na željo volilnega odbora le zarad tega umaknil, da bi se ne bila mej nami národná vzajemnost in disciplina rušila!

Ko sem pa zdaj vnovič svojo kandidaturo oglasil, došli so mi od mnogih strani iz Vaše sredine tako prijateljski pozivi in tako neovrgljivi dokazi Vašega blagostivega spominjanja na mojo osebo, da sem iz njih sprevidel, ka ste še do sedaj vse ono zaupanje do mene ohranili, s kojim ste me bili že pred leti počastili.

Ako me vprašate, kaj Vam za slučaj moje izvolitve obetam in kako da mislim dolžnosti in našlogo Vašega poslanca in poverjenika spolnovenati — zadostujejo za odgovor le male besede, s kojimi sem bil že s početka moj program volilnemu odboru naznanil, in tudi nekim odličnim volilcem priobčil. — Blagostanje naše domovine zahteva: da ohranimo in varujemo po naših starijih podedovanju s v. vero, da pospešujemo ljudsko omiku in skrb za duševni razvoj národa na podlagi národne šole, in da skrbimo za gmotni zboljšek kmetskega stanu s tem, da se mu nekoliko težkega bremena odvzame in preloži na pleča onih, ki težav, trpljenja in skrbi kmetskega stanu ne pozna, in kojim tudi žulji našega prostega ljudstva nikdar preglavice delali niso! — Zraven tega pa je druga pomoč le tá, da se stroški za državno upravo in posebno za vojaške potrebe znižajo, in da se toraj, kar je prva potrebščina, skriči stanje naše vojaščine.

V tej zadevi pa zamoretete, kakor sami previdite, le od tacega zastopnika pomoči pričakovati, ki težave, potrebe in želje kmetskega stanu pozna, in ki ima tudi pravo in pošteno srce za narod; — s temi lastnostimi pa se jaz, ki sem se sam iz poštene kmetske hiše porodil, z mirnim srcem ponašati smem!

Moja preteklost Vam je znana; Vi poznate moje domoljubje in mojo ljubezen do našega naroda in drage domovine, kojih se nikdar izneveril nisem, ker vsi dobro veste, da sem tudi ob času silovite, vse naše cvetne nade poplavajoče dobe, nemahljivo pod njeno zastavo stal, — in to je porok, da se tudi za naprej ne budem ločil od nje do zadnjega dne.

Kar se pa tiče moje prihodnosti, Vam naznam, da budem v slučaji, ako me zaupanje Vaše posadi na častno stolico Vašega poslanca in zastopnika, izstopil iz državne službe, ter se v Ljubljano preselil in kot odvetnik ustanovil, kjer Vam bode stanje in srce moje vsikdar odprt. — Izrekam in obetam tu očitno, da budem vsakemu svojih volilcev v vsakej zadevi in vsikdar brez

plačila na pomoč prihitev in vsacemu zastonj radu dobre svete in pouke dajal! —

Ko torej obetam, vse svoje moči posvetiti blagru naše domovine, posebno pa zastopanih okrajev, blagru Vašemu, častiti volilec, — se Vašej ljubavi priporočim, ter Vas prosim, da mi na odločilni dan, to je 28. maja t. l. kot domačinu svoje glasovo podarite in me za svojega poslanca izvolite!

Na zdravje!

Jakob Hren,
c. kr. sodnijski svetnik.

P. n. volilce Postojinskega in Logaškega okraja

vabim na shod v ponedeljek dne 25. t. m. popoludne ob 3. uri v Postojino v g. Vičiča gostilno.

Dr. Hinko Dolenc.

(Poslano.)

Malaga-vina.

Z več let se priporočajo španjska vina kot dobro kreplilo za bolne in oslabele, ker pod južnim podnebjem grozdje bolje dozori. — Izmed vseh španjskih vin, ki se rabijo za zdravilo, je najboljše malaga, posebno jo je priporočati za ženske in otroke, katerim ne dejo več dobro močnejša Kseres- in Port-vina, ki so bolj za moške. — Španjska prodajalnica z vinom Vinador, Hamburg, Bleichenbrücke, Dunaj, Stadt, Brandstätte 5 — in transitna zaloga: Herna's, Hauptstrasse 2 — je firma, ki uvaža in prodaja najboljša španjska vina.

Tujci:

22. maja.

Pri storu: Lorenz z Dunaja. — pl. Achlburg iz Beljaka. — Dr. pl. Gspan, Seidl iz Krškega. — Lavrenčič iz Notranjskega.

Pri sestri: Szentmiklosy z Dunaja. — Wenger iz Trsta. — Reinisch z Dunaja.

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Večovji	Nebo	Močina v mm.
22. maja	7. zjutraj	731-37 mm.	10°8' C	sl. vzh.	dež.	0-10 mm.
	2. pop.	733-21 mm.	17°0' C	sl. jug.	d. jas.	
	9. zvečer	735-51 mm.	11°6' C	sl. zah.	jas.	dežja.
Srednja temperatura 18°1, za 2-2° pod normalom.						

Dunajska borza

dné 23. maja t. l.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Papirna renta	82	gld.	10	kr.
Srebrna renta	82	"	70	"
Zlata renta	107	"	45	"
5% marčna renta	98	"	30	"
Akcije narodne banke	858	"	"	"
Kreditne akcije	286	"	60	"
London	124	"	5	"
Srebro	—	"	"	"
Napol	9	"	88	"
C. kr. cekini	5	"	86	"
Nemške marke	61	"	15	"
4% državne srečke iz 1854	250	gld.	125	75
Državne srečke iz 1864	100	gld.	171	"
4% avstri. zlata renta, davka prosta	107	"	50	"
Ogrska zlata renta 4%	6	"	90	"
papirna renta 5%	91	"	70	"
5% štajerske zemljše odvez oblig	104	"	"	"
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114	75
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	128	"	"	"
Prior oblig Elizabetine zapad. železnice	112	"	50	"
Prior oblig Ferdinandove sev. železnice	105	"	50	"
Kreditne srečke	100	gld.	175	25
Rudolfove srečke	10	"	18	25
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	99	"
Tramway-društvo velj. 170 gld a. v.	212	"	50	"

Poslano.

(7-19)

**GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GIESSHÜBLER
KISELINE**
pozname kas najbolje okrepljujoče piće,
kas izkušan lek proti trajnem kašlu pluševine i
želudeča bolesti grkljana i proti mēhi ralni kataru,
HINKE MATTONIJA
Karlov vari i Widn.

A. Krejčí,

v Ljubljani.

kongresni trg, na voglu gledališčne ulice.
priporoča svojo veliko zalogu vseh vrst modernih
klobukov in kap; prejema tudi
kožuhovino in zimske obleke
čez poletje v shranjevanje.

(112-16)

Štajersko vino

iz vinogradov pri Slovenski Bistrici
prodaj se čez ulice (828-6)
novi vino liter po 24 kr.
starina " 40 "
v Ljubljani, na Poljanski cesti h. št. 31.

Delavsko izobraževalno društvo

pričenja s 1. junijem t. l. **pevske vaje** in **šolo za naučbo not.** Pevovedstvo prevzel je v tej stroki dobro izuren gospod. — K oblini udeležbi in pristopu vabi 308) **društveno vodstvo.**

Izuren, slovenskega in nemškega jezika popolnem zmožen ter trezen

pisar

dobi takoj službo pri advokatu dru. Gvido Srebre-tu v Brežicah (Raun). (299-2)

V novozidanej hiši v Spodnjej Šiški odda se za o sv. Miheli

prav lepo stanovanje,

obs oječe iz dveh sob, predsobe, kuhinje, shrambe za jedila in dravnice.

Pogoj zvedo se pri gospoj Rozi Strzelbovnej v Ljubljani. (293-2)

Išče se

(304-2)

štacunski poslovodja

za prodajalnico z mešanim blagom na živahnem (prometnem) kraji na deželi. — Zahteva se po dogovoru primerno kavejjo. — Starost od 25 do 40 let všeč. — Ponudbe naj se adresirajo pod cifro M. poste restante Postojina.

Dva kamnoška učenca,

ki sta vsaj že po 14 let starci, vsprejme z vso hrano, živzem, obleko in stanovanjem

Peter Thomann,
(308) kamnošek v Ljubljani.

Razglas.

Vsled dovolitve c. kr. okrajne sodnije v Ljubljani z dne 7. maja 1885 št. 7985 določuje se za prostovoljno javno prodajo v zapuščino umrlega kanonika in stolnega dekanja gosp. Jurija Volca spadajočega premakljivega premoženja, kakor:

hišne oprave, kuhinjskega orodja

i. t. d. i. t. d.

dan 26. maja 1885

ob 9. uri do 12. ure dopoludne in ob 3. uri do 6. ure popoludne v hiši št. 10 pred škofijo s tem pristavkom, da se bodo posamezne stvari tudi pod inventirano ceno proti tem oddajale, da se najvišje ponujena cena takoj plača, kupljena stvar pa odstrani.

V Ljubljani, dne 21. maja 1885.

C. kr. notar kot sodn. komisar:
(301) Ivan Gogola.

IVAN LAPAJNE v KRŠKEM

je izdal sledče

<h

Skladbe, zložil F. S. Vilhar.

Ravnokar je izšla druga knjiga teh glasbo-tvorov s **liko skladateljevo**. Zadržaj knjige je tako obilen in tako različen, da zamore zanimati vsacega, kdor se z glasbo bavi ali tudi samo poje. Cena knjige je 1 gld. 60 kr., zares izredno nizka. (194—14)

Knjiga se dobiva izključno pri samem skladatelji in naj se naročnina pošilja pod adreso:

F. S. Vilhar v Sisku.

J. C. JUVANČIČ
posestnik vinogradov na Bizeljskem,
ima

zalogo vina v Ljubljani

in priporoča: (281—3)

Bizeljsko vino 1884 l. od 14 do 18 gld.
" 1883. l. " 18 " 24 "
Dolenjsko rudečkasto " 14 " 20 "

Uzorec p. šilja v sodkih od 50 litrov in več.

Izvrsten med

(garantiran pitane)

na debelo in drobno, kakor tudi v plehastih škatljah po 5 kil (kilo po 60 kr.), škatlja 30 kr., se dobiva proti poštnemu povzetju ali pa proti gotovi plači pri

OROSLAVU DOLENČU,
svečarji v Ljubljani. (278—3)

Prodaja vin.

Okoli 1400 veder

najboljših Bizeljskih vin,

vsa Luke Tavčarja lastnega pridelka, **proda se** po 20 veder in več vkupe jako po ceni. Za plačilo se tudi 3 meseci počaka, če se dokaže, da se ni batiti zgube.

Kdor želi kaj kupiti, naj se obrne na tvrdko **A. Hartmann v Ljubljani.** (298—2)

Bock-, cesarsko in eksportno pivo

v steklenicah

(6—21) priporoča
A. MAYER-jeva
trgovina s pivom v steklenicah v Ljubljani.

==== Pristni ===

zdravilni malaga-sekt

po analizi ces. kr. poskušnje postaje za vina v Klosterneuburgu

jako dobra, prava malaga,

jako dobro krepilo za slabotne, bolne, okrevajoče, stroke itd., proti pomankanju krv in slabemu želoden izvrstno upliva. V 1/4 in 1/2 originalnih steklenicah pod postavno deponirano varstveno znakom. (307—1)

ŠPANSKE TRGOVINE Z VINOM VIÑADOR

DUNAJ HAMBURG

po originalnih cenah à gld. 2.50 in gld. 1.30.

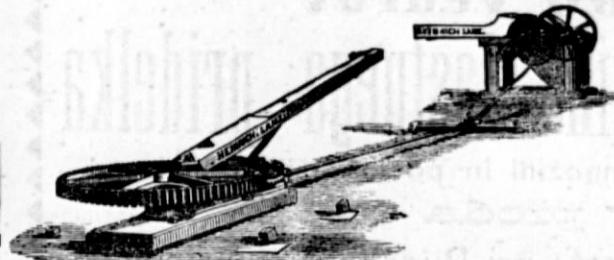
Dajte razna fine inozemska vina v originalnih steklenicah in po originalnih cenah. V **Ljubljani**: pri gospodih: Josip Svoboda, lekar, in H. L. Wenzel, prodajalec delikates. V **Kranji**: pri gospodu Fran Doležu, trgovina s specerijskim blagom. V **Lokti**: pri gospodu Jurij Deisinger, trgovina s specerijskim blagom. Na **Bledu** na jezeru (zdravilišče): pri gospodu Oton Wölfling, prodajalec delikates. Na znakom **Vinador**, kakor tudi na postavno deponirano znakom prosim posebno paziti, ker se le tedaj more popolnem jamiciti za absolutno pristnost in dobroto.

V AMERIKO

priprave najenejše, kdor se obrne na
ARNOLDA REIFA, DUNAJ, I., PESTALOZZIGASSE 1,
najstarejša tvrdka te vrste. (623—33)

Natančneje izpovedbe in prospetti zastonj.

Jako važno
za
ekonome!

Jako važno
za
ekonome!

Mnogo nad 100.000 strojev tvrdke **Henrik Lanz v Manheimu**, katera je bila pred 2 leti tukaj v Ljubljani razstavila jeden del tolikrat odlikovanih poljedelskih strojev in orodja, se veseljeno rabi v vseh deželah in delih sveta. Velikanska korist, katero ima ekonom od solidne in dobre

mlatilnice ali slamoreznice,

je po našej deželi že dosti znana. Da si ložje napravijo gospodje ekonomi te tako koristne stroje, sem jaz prevzel njih razprodajo za Kranjsko in jih imam vedno poleg šivalnih strojev, proti ognju in ulomu varnih blagajnic na razpolaganje in jih prodajam

po predpisani tovarniški ceni.

Poleg tega sem pa v stanu pokazati po svojem mehaniku in drugih izvedenih osebah, kako se ti stroji rabijo.

Vabim tedaj uljudno p. n. ekonome, kateri še nemajo tacih strojev, da se namebrnejo, kadar kaj potrebujete. (306)

Z velespoštovanjem

FRAN DETTER
v Ljubljani

na Glavnem trgu št. 168.

VELIKA DENARNA LOTERIJA.

500000

mark

kot največji dobitek v najsegnejšem slučaju ponuja velika od Hamburške države zajamčena denarna lotterija.

Specijalno pa:

1 prem. à mark	300000
1 dobit. à mark	200000
2 dobit. à mark	100000
1 dobit. à mark	90000
1 dobit. à mark	80000
2 dobit. à mark	70000
1 dobit. à mark	60000
2 dobit. à mark	50000
1 dobit. à mark	30000
5 dobit. à mark	20000
3 dobit. à mark	15000
26 dobit. à mark	10000
56 dobit. à mark	5000
106 dobit. à mark	3000
253 dobit. à mark	2000
512 dobit. à mark	1000
818 dobit. à mark	500
31720 dobit. à mark	145
16990 dobit. à mark	300, 200,
150, 124, 100, 94, 67,	
40, 20.	

Teh 50.500 dobitkov se v petih meseциh in sicer v sedmih razredih gotovo izžreba.

Najprejša velika, od visoke državne vlade v HAMBURGU dovoljena in z vsem državnim premoženjem zajamčena denarna lotterija ima 100.000 srečk, od katerih se bode 50.500 sreč, tedaj več kakor polovica, v sedmih razredih sucesivno izžreba; za žrebanje določeni skupni kapital znaša

9,550.450 mark.

Zaradi mnogih velikih dobitkov, kateri se bodo izžreballi, kakor tudi zaradi največje mogoče garancije za izplačanje dobitkov, je ta lotterija jasno priljubljena. To vodi po določbah načrta posebnega za to nastavljenega generalna direkcija in vse podjetje nadzoruje država.

Posebna prednost te denarne lotterije je, da se vseh 50.500 dobitkov že v malo mesecih in sicer v sedmih razredih gotovo izžreba.

Glavni dobitek prvega razreda znaša 50.000 mark, poraste v drugem razredu na 60.000, v tretem na 70.000, v četrtem na 80.000, v petem na 90.000, v šestem na 100.000, v sedmem pa eventualno na 500.000, specijalno pa na 300.000, 200.000 mark itd.

Prodaja originalnih srečk te denarne lotterije je izročena podpisani trgovski hiši in vsak, kdor jih hoče kupiti, naj se neposredno na njeno obrne.

Častiti naročevalci se prosijo raročitvi pridejati dotične zneske v avstrijskih bankovih ali poštih markah. Tudi se denar lahko pošlje po poštnej nakaznici, na željo se naročitve izvršiti tudi proti poštnemu povzetju.

Za žrebanje prvega razreda velja

1 cela originalna srečka av. v. gld. 3.50.
1 polovica originalne srečke av. v. gld. 1.75.
1 četrtina originalne srečke av. v. gld. —.90.

Vsek dobi originalno srečko z državnim grbom v roke in ob jednem uradni načrt žrebanja, iz katerega se razvidi natančneje razdelitev dobitkov, čas žrebanja, ulegle različnih razredov. Takoj po žrebanji dobi vsak udeleženec uradno, z utisnjenim državnim grbom, listo dobitkov, katera razločno navaja številke, ki so zadele. Dobitki se točno po načrtu izplačajo pod državnim jamtstvom. Ko bi kakemu kupcu sreč proti pričakovanju ne ugajal načrt žrebanja, pripravljen smo ne ugajajoče srečke pred žrebanjem nazaj vzeti in dotično vsto povrniti. Na željo se uradni načrti žrebanja naprej zastonj pošljajo na ogled. Ker pričakujemo k temu novemu žrebanju mnogobrojnih naročil, tedaj prosimo, da nam bo mogoče vsa naročila skrbno izvršiti, ta ista kolikor mogoče, vsekakor pa pred

30. majem 1885

doposlati direktno na podpisani glavni loterijski bureau.

VALENTIN & CO.,

HAMBURG, Königstrasse 36—38, HAMBURG.

Vsek ima pri nas to prednost, da dobi originalne srečke neposredno brez vsakega posredovanja manjših prodajalcev; potem dobi ne le v najkrajšem času po srečkanji, ne da bi zahteval, uradno listino o dobitkih dopolnilo, temveč tudi originalne srečke vselej po načrtu določenih cenah brez vsakega pribitka.

